

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 12^η Μαρτίου 2020 με την εξής σύνθεση:
Ευαγγελία Μιχολίτση, Πρόεδρος, και Εισηγήτρια Μιχαήλ Οικονόμου και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 7-2-2020 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ΑΕΠΠ 141/10.02.2020, της προσφεύγουσας με την επωνυμία «» με δ.τ. «», που εδρεύει στη,, αρ., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά της (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), νομίμως εκπροσωπούμενης και

Κατά της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «», που εδρεύει στη, οδός αρ. και εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει α) να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 51/2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, με την οποία, ύστερα από έγκριση του 1/7-1-2020 πρακτικού αποσφράγισης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής /τεχνικών προσφορών για τον εν θέματι διαγωνισμό, αποφασίστηκε η απόρριψη της συμμετοχής της προσφεύγουσας από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία και κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός στην παρεμβαίνουσα, β) να διαταχθεί η αναθέτουσα αρχή να αποδεχθεί την προσφορά της προσφεύγουσας.

Με την παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ευαγγελία Μιχολίτση.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017 e-παράβολο, ύψους 1.210,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό, αντίγραφο επικυρωμένου αποδεικτικού ηλεκτρονικής πληρωμής στην της 4/2/2020, καθώς και εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών του ως άνω παραβόλου, με αναφορά κατάστασης «δεσμευμένο»).

2. Επειδή, με την με αριθμό πρωτ. της 17-10-2019 διακήρυξη, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό κάτω των ορίων για την «ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ, ΓΙΑ 2 ΈΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» εκτιμώμενης αξίας ποσού 300.000,00, συμπεριλαμβανομένου 24% ΦΠΑ και κρατήσεων (241.935,48 € άνευ ΦΠΑ.) με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής. Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 17-10- 2019 με ΑΔΑΜ:, καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) (Συστημικός Αριθμός). Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν αρχικά έντεκα (11) οικονομικοί φορείς μεταξύ των οποίων και η παρεμβαίνουσα με την με α/α συστήματος προσφορά καθώς και η προσφεύγουσα με την με α/α συστήματος προσφορά της.

3. Επειδή, με την με αριθμ. πρωτ. (.....) της 12-11-2019 επιστολή της, η οποία κοινοποιήθηκε προς όλους τους συμμετέχοντες συμπεριλαμβανομένης της προσφεύγουσας ως αποδέκτριας αυθημερόν μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) η αρμόδια Επιτροπή διατύπωσε το κάτωθι ερώτημα προς την προσφεύγουσα: *«Η Τριμελής Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών προμηθειών και υπηρεσιών αρμοδιότητας της Γ.Δ.Ε.Λ., κατά την αξιολόγηση της ανωτέρω σχετικής προσφοράς σας, στον υποφακέλο “Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά” διαπίστωσε ότι το ηλεκτρονικό αρχείο του*

ΤΕΥΔ, που αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, περιέχει ψηφιακή υπογραφή η οποία προέρχεται από ένα πιστοποιητικό που δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Επιπλέον από τον έλεγχο της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) διαπιστώθηκε ότι η συγκεκριμένη υπογραφή είναι “self signed” και δεν αναφέρεται πάροχος συγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης του καταλόγου της Ε.Ε.Τ.Τ.

Με το παρόν η Τριμελής Επιτροπή ζητά να μας γνωστοποιήσετε, εντός επτά (7) ημερών σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν.4412/2016, τον πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης από τον οποίο προέρχεται η ψηφιακή σας υπογραφή όπως αυτή έχει τεθεί στο ΤΕΥΔ».

4. Επειδή, ανταποκρινόμενη η προσφεύγουσα στις 18/11/2019 απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού απέστειλε υπόμνημα απαντώντας ως εξής στο ανωτέρω ερώτημα της αρμόδιας Επιτροπής «Με το υπ’ αριθ. πρωτ. (.....)/12-11-2019 έγγραφο πληροφορηθήκαμε ότι η Τριμελής Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών προμηθειών και υπηρεσιών αρμοδιότητας της Γ.Δ.Ε.Λ., κατά την αξιολόγηση της προσφοράς μας, στον υποφάκελο “Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά” διαπίστωσε ότι δήθεν «το ηλεκτρονικό αρχείο του ΤΕΥΔ, που αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, περιέχει ψηφιακή υπογραφή η οποία προέρχεται από ένα πιστοποιητικό που δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.». Συνεπώς, μας κάλεσε να γνωστοποιήσουμε εντός 7 ημερών τον πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης από τον οποίο προέρχεται η ψηφιακή μας υπογραφή όπως αυτή έχει τεθεί στο ΤΕΥΔ.

Διά του παρόντος εγγράφου σας ενημερώνουμε ότι η ψηφιακή υπογραφή της εταιρίας μας, η οποία τέθηκε στο ΤΕΥΔ, προέρχεται από πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και συγκεκριμένα το σύστημα Ερμής, και γενικώς φέρει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και προδιαγραφές των ηλεκτρονικών υπογραφών, όπως μπορεί ευχερώς να διαπιστωθεί. Προφανώς εξαιτίας κάποιου τεχνικού λάθους δημιουργήθηκε η εσφαλμένη εντύπωση ότι η ψηφιακή υπογραφή στο ηλεκτρονικό αρχείο του ΤΕΥΔ της εταιρίας μας

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

προέρχεται από πιστοποιητικό που δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης».

5. Επειδή, στις 25-11-2019 η προσφεύγουσα υπέβαλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) υπόμνημα τιτλοφορούμενο «αναφορά» με το οποίο υποστηρίζει ότι οι προσφορές των οικονομικών φορέων(.....) είναι κάτω του εργατικού κόστους και δεν είναι σύμφωνες με την διακήρυξη. Αντιστοίχως, ως έπραξαν και έτεροι συμμετέχοντες, στις 2-12-2019 η εταιρεία “” υπέβαλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) υπόμνημα κατά της συμμετοχής συνδιαγωνιζομένων της επισημαίνοντας ως προς την προσφορά της προσφεύγουσας μεταξύ άλλων ότι «.. Η ψηφιακή υπογραφή που έχει χρησιμοποιήσει η εν λόγω εταιρεία δεν είναι εγκεκριμένη, ήτοι δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης όπως προκύπτει από τον κατάλογο της Ε.Ε.Τ.Τ.».

6. Επειδή, με την με αριθμό πρωτ.(.....) της 13-12-2019 επιστολή της αρμόδιας Επιστολής υπεβλήθη αίτημα προς οκτώ (8) συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, κοινοποιούμενου σε έτερες τρεις (3) μεταξύ των οποίων και την προσφεύγουσα με το κάτωθι περιεχόμενο «*Η Τριμελής Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμού στην συνεδρίαση της στις 22 Νοεμβρίου 2019 προχώρησε στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών όλων των συμμετεχόντων. Μετά την εξέταση του εντύπου των οικονομικών προσφορών (Παράρτημα ΙΙΙ της διακήρυξης) που ανάρτησαν οι συμμετέχοντες στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ προκύπτει η ανάγκη για περαιτέρω διευκρινήσεις αναφορικά με τον τρόπο υπολογισμού των μικτών αποδοχών και των ασφαλιστικών εισφορών ανά ωράριο απασχόλησης. Ως εκ τούτου καλείστε εντός επτά (7) ημερών, σύμφωνα με το άρθρο 102, παρ.4 να υποβάλλετε εγγράφως, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, αναλυτικά τον τρόπο υπολογισμού των μικτών αποδοχών και των ασφαλιστικών εισφορών ανά ωράριο απασχόλησης, προκειμένου η Τριμελής Επιτροπή να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των Οικονομικών προσφορών».* Σε επόμενο ηλεκτρονικό μήνυμα αποσταλέν με τον αυτό τρόπο την ίδια ημέρα, το οποίο κοινοποιήθηκε σε όλους τους συμμετέχοντες διευκρινίστηκε το εξής «..[.] οι

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

εταιρείες του Πίνακα Αποδεκτών (οκτώ εταιρείες) οφείλουν να προσκομίσουν εγγράφως τον τρόπο υπολογισμού των μικτών αποδοχών και των ασφαλιστικών εισφορών ανά ωράριο απασχόλησης». Με σχετική της επιστολή, την οποία απέστειλε στις 17-2-2020 η προσφεύγουσα, αν και δεν της ζητήθηκε, προέβη σε παροχή διευκρινίσεων επί της οικονομικής της προσφοράς. Επίσης, η παρεμβαίνουσα απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) στις 19-12-2020 επιστολή διευκρινίσεων της οικονομικής της προσφοράς μετά δύο εγγράφων ανάλυσης οικονομικών στοιχείων.

7. Επειδή, με την με αριθμό πρωτ./..... της 29-1-2020 επιστολή κοινοποιήθηκε αυθημερόν μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) προς όλους τους συμμετέχοντες η με αριθμό 51/2019 της 21/1/2020 προσβαλλόμενη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής μετά του εισηγητικού Πρακτικού 1. Η οικεία απόφαση αναφέρει αυτολεξεί ότι η Οικονομική Επιτροπή «Εγκρίνει το 1ο στάδιο (Δικαιολογητικών Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά – Οικονομική Προσφορά) στα πλαίσια του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού, κάτω των ορίων, για την ανάδειξη αναδόχου του έργου: «Παροχή υπηρεσιών Φύλαξης και ασφάλειας για τις ανάγκες του νέου κτηρίου της, επί της οδού 26ης Οκτωβρίου 64 για δύο (2) έτη, και: 1) Απορρίπτει τις εταιρείες:

α) “, στο στάδιο των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, καθώς δεν πληρούσε τους όρους της διακήρυξης, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Πρακτικό 1

β) “.....”, στο στάδιο των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, καθώς δεν πληρούσε τους όρους της διακήρυξης, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Πρακτικό 1

γ) “, στο στάδιο της Τεχνική Προσφοράς, καθώς δεν πληρούσε τους όρους της διακήρυξης, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Πρακτικό 1

δ) «, στο στάδιο αξιολόγησης της Οικονομικής Προσφοράς, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Πρακτικό 1

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

2) Αναδεικνύει, ως προσωρινό ανάδοχο, την εταιρεία «» [...] για την «Παροχή υπηρεσιών Φύλαξης και ασφάλειας για τις ανάγκες του νέου κτηρίου της, επί της οδού, για δύο (2) έτη» με συνολικό συμβατικό τίμημα: 263.477,28 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α (212.481,68€), με την επιφύλαξη της προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης – Αποδεικτικά μέσα». Περαιτέρω, αναφορικά με την προσφεύγουσα και την παρεμβαίνουσα, το εισηγητικό Πρακτικό αναφέρει αυτολεξεί «..[...]..ενώ για την εταιρεία “” διαπίστωσε ότι η ψηφιακή υπογραφή που έχει τεθεί στο αναρτημένο ΤΕΥΔ παρουσιάζει την ένδειξη «At least one signature has problems» καθώς και «Digitally Signed by Maria Evaggelidou»

Η Επιτροπή, απευθύνθηκε στην Δ/νση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της, η οποία συνέστησε ότι η εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής θα πρέπει να επιβεβαιωθεί από αρμόδιο Φορέα. Ως εκ τούτου διέκοψε την συνεδρίαση καλώντας το Τμήμα Προμηθειών να επικοινωνήσει με τον αρμόδιο φορέα για την επιβεβαίωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής και όρισε νέα συνεδρίαση για την Δευτέρα 11 Νοεμβρίου 2019 και ώρα 8:30 π.μ. στην αίθουσα συνεδριάσεων, επί της οδού 26ης Οκτωβρίου 64 στον 3ο όροφο προκειμένου να προχωρήσει στην αξιολόγηση των προσφορών. ...[στην επόμενη συνεδρίαση] Το Τμήμα Προμηθειών στις 07/11/2019 απέστειλε συνημμένα το αρχείο του κατατεθειμένου Τ.Ε.Υ.Δ της εταιρείας με mail στο «helpdesk» του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. προκειμένου να επιβεβαιώσει την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής. Το «helpdesk» του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. την ίδια μέρα απάντησε, δηλώνοντας αναρμόδιο και παρέπεμψε στην Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου ως αρμόδιο Φορέα.

β) με την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου

Το Τμήμα Προμηθειών απέστειλε στην Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου το αρχείο του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ της εταιρείας η οποία διαπίστωσε αφού εξέτασε το σχετικό αρχείο ότι η ψηφιακή υπογραφή του κατατεθειμένου Τ.Ε.Υ.Δ της εταιρείας «» δεν ανήκει σε εγκεκριμένο πάροχο εμπιστοσύνης. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω καθώς και το άρθρο 102 του 4412/2016 η Επιτροπή ζήτησε εγγράφως,

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών από την εταιρεία «» να γνωστοποιήσει τον πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης από τον οποίο προέρχεται η ψηφιακή της υπογραφή.

Η Επιτροπή διέκοψε τη συνεδρίαση εν αναμονή της απάντησης της εταιρείας « » σχετικά με την εγκυρότητα της ψηφιακής της υπογραφής..[σε επόμενη συνεδρίαση]... και σε συνέχεια της από 11.11.2019 συνεδρίασης η Επιτροπή αρχικά έλαβε τη σχετική αλληλογραφία του Τμήματος Προμηθειών που αφορά την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής της εταιρείας «» του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ και συγκεκριμένα:

α) το αριθμ.//12 11 2019 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών προς την εταιρεία «»

β) Την από 18.11.2019 απάντηση της εταιρείας η οποία επικαλέστηκε ότι «..... η ψηφιακή υπογραφή της εταιρείας μας, η οποία τέθηκε στο ΤΕΥΔ, προέρχεται από πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και συγκεκριμένα το σύστημα ΕΡΜΗΣ, και γενικώς φέρει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και προδιαγραφές των ηλεκτρονικών υπογραφών.....».

Στην από 18 11 2019 απάντηση της εταιρείας «.....» επισυνάφθηκε επιπλέον ως αποδεικτικό μια εκτύπωση « print screen » όπου η ψηφιακή υπογραφή φαίνεται ως « signed and all signatures are valid »

γ)Το από 19 11 2019 νέο ερώτημα του Τμήματος Προμηθειών προς την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου με επισυναπτόμενη την από 18 11 2019 απάντηση της εταιρείας «.....» καθώς και το αρχείο με την εκτύπωση « print screen».

δ) Την από 20 11 2019 απάντηση της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου στην οποία αναλυτικά αναφέρεται πως «..... ως εκδότης της ψηφιακής υπογραφής φαίνεται η «» που ανήκει στον οργανισμό «» , είναι δηλαδή ένα αυτό υπογραφόμενο πιστοποιητικό, που δεν έχει καμία απολύτως ισχύ, καθώς η «» δεν είναι Πάροχος Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης. Η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου επιπλέον αναφέρει για το αρχείο print screen πως «... Το αρχείο print screen δεν αποδεικνύει τίποτα, ο έλεγχος εγκυρότητας μιας υπογραφής γίνεται μόνο με βάση τα πιστοποιητικά από τα οποία προέρχεται.»

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

Η επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις από 08 11 2019 και 20 11 2019 απαντήσεις της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τις οποίες η ψηφιακή υπογραφή του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ της εταιρείας «.....» δεν είναι έγκυρη καθώς δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και ως εκ τούτου κρίνεται απορριπτέα.....[...]. Η επιτροπή αφού ολοκλήρωσε την Αξιολόγηση του 1ου σταδίου (Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Τεχνικών Προσφορών) προχώρησε στην αποσφράγιση των υπό φακέλων των «Οικονομικών Προσφορών» για να αξιολογηθούν οι οικονομικές προσφορές των εταιρειών που προκρίθηκαν ως προς το 1 ο στάδιο

Από την καταγραφή των οικονομικών προσφορών αρχικά προέκυψε ο Παρακάτω Πίνακας:

A/A	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΤΕΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΑΝΕΥ ΦΠΑ
1	«»	159.254,97€	172.561,36€
2	211.996,00€	212.481,68€
3	«»	219.863,20€	222.408,29€
4	«»	213.175,50€	225.569,26€
		
5	212.894,96€	232.576,38€
6	212.389,32€	233.040,00€
7	«».....	212.780,83€	233.385,32€
8	220.544,98€	241.440,00€

Κατά την εξέταση του εντύπου των οικονομικών προσφορών (Παράρτημα III της διακήρυξης), προέκυψε η ανάγκη για περαιτέρω διευκρινήσεις αναφορικά με τον τρόπο υπολογισμού των πάσης φύσεως νόμιμων αποδοχών των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών, καθώς υπήρχαν

Ως εκ τούτου ζήτησε από τις εταιρείες εγγράφως διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών, να υποβάλουν αναλυτικά τον τρόπο υπολογισμού των πάσης φύσεως νόμιμων αποδοχών των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών ανά ωράριο απασχόλησης των κατατεθειμένων Οικονομικών προσφορών τους σύμφωνα με το άρθρο 102, παρ.4.

Επιπλέον ζήτησε από το Τμήμα Προμηθειών ενημέρωση ως προς τον τρόπο υπολογισμού των νόμιμων αποδοχών των εργαζομένων αθροιζόμενο με τις ασφαλιστικές εισφορές και διέκοψε την συνεδρίαση εν αναμονή της παροχής των διευκρινίσεων και σε συνέχεια της από 22 11 2019 συνεδρίασης

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

η Επιτροπή αρχικά έλαβε το αριθμ. (.....) 13 12 2019 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών, σχετικά με την αξιολόγηση των κατατεθειμένων οικονομικών προσφορών, προς τις ανωτέρω εταιρείες.

Οι εταιρείες ανταποκρίθηκαν εμπρόθεσμα, διευκρινίζοντας και αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο υπολόγισαν της πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών των κατατεθειμένων και σε συνέχεια της από 22 11 2019 συνεδρίασης η Επιτροπή αρχικά έλαβε το αριθμ.(.....)13 12 2019 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών, σχετικά με την αξιολόγηση των κατατεθειμένων οικονομικών προσφορών, προς τις ανωτέρω εταιρείες.

Οι εταιρείες ανταποκρίθηκαν εμπρόθεσμα, διευκρινίζοντας και αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο υπολόγισαν της πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών των κατατεθειμένων

Η Επιτροπή επιπροσθέτως έλαβε τα υπομνήματα που είχαν κατάθεση οι οικονομικοί φορείς κατά την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών ήτοι:

- 1 Η από 25/11/2019 Αναφορά της εταιρείας «
- 2) Το από 25/11/2019 Υπόμνημα της εταιρείας «
- 3 Το από 26/ 11/2019 Υπόμνημα της εταιρείας «
- 4 Το από 29/11/2019 Υπόμνημα της εταιρείας «
- 5) Το από 02/12/2019 Υπόμνημα της εταιρείας «
- 6) Η από 02/01/2020 Αναφορά της εταιρείας «.....
- 7 Το από 03/01/2020 Υπόμνημα της εταιρείας «
- 8) Το από 03/01/2020 Υπόμνημα της εταιρείας «

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη, το άρθρο 88 του Ν.4 412/2016 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές», σύμφωνα με το οποίο «Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 », το αριθμ. //23 12 2019 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών καθώς και το από 19 12 2018 διευκρινιστικό έγγραφο της εταιρείας « » σχετικά με την ανάλυση της Οικονομικής Προσφοράς, απορρίπτει την Οικονομική Προσφορά της εταιρείας « » ως ασυνήθιστα χαμηλή καθώς το ποσό των 159.254,97€ που έχει υπολογιστεί για της πάσης φύσεως αποδοχές

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

των εργαζομένων και για τις ασφαλιστικές εισφορές αντιβαίνει την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 2018, σύμφωνα με την παρ.2 του Αρθρου 18.

Κατόπιν των ανωτέρω και μετά από διαλογική συζήτηση η επιτροπή έχοντας υπόψη: [...]Υπέρ 1) Της Απόρριψης των α) “””, στο στάδιο των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, καθώς δεν πληρούσε τους όρους της διακήρυξης, όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπά νω...[...]2) Της ανάδειξης ως προσωρινού αναδόχου της εταιρείας «»[...]με την επιφύλαξη της προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης.[...].»

8.Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016. Επομένως, νομίμως φέρεται προς εξέταση η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στο 5ο κλιμάκιο της ΑΕΠΠ.

9. Επειδή, η κρινόμενη προσφυγή έχει ασκηθεί δια καταθέσεως στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) εμπρόθεσμα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. α) του ν. 4412/2016, δοθέντος ότι η προσφεύγουσα έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης πράξης την 29-1-2020, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017 και της παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016. Επισημαίνεται, ότι η προδικαστική προσφυγή κοινοποιήθηκε με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την ΑΕΠΠ αυθημερόν.

10. Επειδή, η προσφεύγουσα ως διαγωνιζόμενη, της οποίας η προσφορά έχει απορριφθεί έχει προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής καταρχήν ως προς την απόρριψή της και δε καθόσον από τον έλεγχο της προσφερόμενης οικονομικής τιμής (213.499,50€) προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη και του γεγονότος ότι βάλλει κατά της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, της οποίας η οικονομική προσφορά είναι χαμηλότερη, ότι επιδιώκει την ανάθεση στην ίδια της εν θέματι σύμβασης.

11. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της προσφυγής μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» την 11.2.2020 προς όλους τους ενδιαφερόμενους. Περαιτέρω, με το από 81598 2372 της

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

20.2.2020 έγγραφό της υπέβαλε τις απόψεις της προς στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τις κοινοποίησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) προς όλους τους συμμετέχοντες.

12. Επειδή, την 16-2-2020 η εταιρεία με την επωνυμία «.....» άσκησε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ παρέμβαση υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης.

13. Επειδή, η ως άνω παρέμβαση ασκήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 7 και 8 παρ. 4 του ΠΔ 39/2017, εμπροθέσμως δυνάμει των άρθρων 362 του Ν. 4412/2016 και 7 του ΠΔ 39/2017, δεδομένης της κοινοποίησης της προσφυγής από την αναθέτουσα αρχή στις 11-2-2020, από οικονομικό φορέα που έχει πρόδηλο έννομο συμφέρον καθώς η προσφυγή στρέφεται κατά της συμμετοχής του διεκδικώντας από τον τελευταίο το αντικείμενο του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, εν γένει παραδεκτός.

14. Επειδή, η προσφεύγουσα με την προσφυγή της υποστηρίζει τα εξής « *ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΑΣ*

1. Με το π.δ. 150/2001 (Α' 125) προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του εν λόγω π.δ/τος, «[...]». Στη συνέχεια, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014) ρυθμίστηκαν θέματα σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και καταργήθηκε, από την 1η Ιουλίου 2016 (άρθρο 50 του Κανονισμού), η Οδηγία 1999/93/ΕΚ. Στο άρθρο 25 του Κανονισμού ορίζεται ότι: «[...]» και στο άρθρο 28 παρ. 1 ότι «[...]».

Περαιτέρω, στο άρθρο 8 της 56902/215/19.5.2017 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 1924), ορίζεται ότι « [...] »Με την ψηφιακή υπογραφή που τίθεται στα έγγραφα του οικονομικού φορέα που αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ, όπως είναι το ΤΕΥΔ, αναλαμβάνεται, έναντι της Αναθέτουσας Αρχής, η ευθύνη για την αλήθεια και την ακρίβεια των

δηλουμένων και υφίσταται βεβαιότητα ότι η περιεχόμενη στο ΤΕΥΔ δήλωση προέρχεται πράγματι από το πρόσωπο που το υπογράφει. Επομένως, δεν παρίστανται νομότυπα τα μη ψηφιακά υπογεγραμμένα από τους οικονομικούς φορείς, από τους οποίους φέρονται ότι συντάχθηκαν, επίμαχα ΤΕΥΔ.

Στην παρ. 2.2.9.1. «Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών» της διακήρυξης (σελ. 18) ορίζεται ότι «Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016 Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) (B/3698/16-11-2016), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΤΕΥΔ καταρτίζεται από τις αναθέτουσες αρχές βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Α της Απόφασης 158/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες της Κατευθυντήριας Οδηγίας 15/2016 (ΑΔΑ:). Το ΤΕΥΔ σε επεξεργάσιμη μορφή είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΔΗΣΥ (www.eaadhsy.gr) και (www.hspra.gr). Το ΤΕΥΔ μπορεί να υπογράφεται έως δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Σε όλες τις περιπτώσεις, όπου περισσότερα από ένα φυσικά πρόσωπα είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου ενός οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, υποβάλλεται ένα Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), το οποίο υπογράφεται, το οποίο είναι δυνατό να φέρει μόνο την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα ως προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.1 της παρούσας για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά το χρόνο

υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.»

II. Στην προκειμένη περίπτωση, με την υπ' αριθμ. 51/2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της, που εκδόθηκε ύστερα από έγκριση του 1/07-01-2010 πρακτικού αποσφράγισης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής/τεχνικών προσφορών, η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε την προσφορά της εταιρίας μας, με την αιτιολογία ότι «η ψηφιακή υπογραφή του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ της εταιρείας δεν είναι έγκυρη, καθώς δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και ως εκ τούτου κρίνεται απορριπτέα.».

Η ως άνω απόφαση είναι εσφαλμένη διότι:

Η εταιρία μας υπέβαλε με ανάρτηση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ κατά την υποβολή της προσφοράς της το προβλεπόμενο στη διακήρυξη ΤΕΥΔ σε μορφή αρχείου .pdf και με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Με το υπ' αριθ. πρωτ. (.....)/12-11-2019 έγγραφο πληροφορηθήκαμε ότι η Τριμελής Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, προμηθειών και υπηρεσιών αρμοδιότητας της Γ.Δ.Ε.Λ., κατά την αξιολόγηση της προσφοράς μας, στον υποφάκελο "Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά" διαπίστωσε ότι δήθεν «το ηλεκτρονικό αρχείο του ΤΕΥΔ, που αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, περιέχει ψηφιακή υπογραφή η οποία προέρχεται από ένα πιστοποιητικό που δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης». Ακολούθως, μας κάλεσε να γνωστοποιήσουμε εντός 7 ημερών τον πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης από τον οποίο προέρχεται η ψηφιακή μας υπογραφή όπως αυτή έχει τεθεί στο ΤΕΥΔ. Με την από 18/11/2019 απάντησή μας, εξηγήσαμε στην Αναθέτουσα Αρχή ότι «η ψηφιακή υπογραφή της εταιρίας μας, η οποία τέθηκε στο ΤΕΥΔ, προέρχεται από πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και συγκεκριμένα το σύστημα Ερμής, και γενικώς φέρει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και προδιαγραφές των

ηλεκτρονικών υπογραφών, όπως μπορεί ευχερώς να διαπιστωθεί. Προφανώς εξαιτίας κάποιου τεχνικού λάθους δημιουργήθηκε η εσφαλμένη εντύπωση ότι η ψηφιακή υπογραφή στο ηλεκτρονικό αρχείο του ΤΕΥΔ της εταιρίας μας προέρχεται από πιστοποιητικό που δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.» Ως αποδεικτικό στοιχείο του ισχυρισμού μας προσκομίσαμε μια εκτύπωση print screen του ΤΕΥΔ που υποβάλαμε, από την οποία προκύπτει ότι η ψηφιακή υπογραφή της εταιρίας μας ήταν έγκυρη, αφού εμφανίζεται η ένδειξη "signed and all signatures are valid", δηλαδή «υπογεγραμμένο και όλες οι υπογραφές είναι έγκυρες». Συνεπώς, η ψηφιακή υπογραφή που έθεσε η υπογραφή μας στο ΤΕΥΔ ήταν έγκυρη και νομότυπη.

Ωστόσο, όπως πληροφορηθήκαμε από την Αναθέτουσα Αρχή κατά το άνοιγμα των προσφορών μας στο ΤΕΥΔ μας εμφανιζόταν η ένδειξη «At least one signature has problems», δηλαδή «Τουλάχιστον μια υπογραφή έχει προβλήματα». Η συγκεκριμένη ένδειξη δεν μπορεί παρά να οφείλεται σε τεχνικό σφάλμα, διότι η ψηφιακή υπογραφή που τέθηκε στο ΤΕΥΔ μας προέρχεται από πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και συγκεκριμένα το σύστημα Ερμής, και γενικώς φέρει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και προδιαγραφές μιας ηλεκτρονικής προηγμένης ψηφιακής υπογραφής, το οποίο αποδεικνύεται και από το προαναφερόμενο print screen, το οποίο εσφαλμένα δε λήφθηκε καθόλου υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή. Σε κάθε περίπτωση, η εταιρία μας δεν μπορούσε να γνωρίζει ότι ενδεχομένως η ψηφιακή υπογραφή της παρουσιάζει κάποια πλημμέλεια, αφού, όπως αποδείξαμε ενώπιον της Αναθέτουσας Αρχής, η ένδειξη που εμφανιζόταν σε εμάς όταν ανοίγαμε το ΤΕΥΔ ήταν ότι το έγγραφο και η υπογραφή είναι έγκυρα, και συνεπώς καλόπιστα θεωρούσαμε ότι δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα με την υπογραφή μας. Εάν αντίθετα, είχε εμφανιστεί η ένδειξη «Η υπογραφή έχει πρόβλημα» ή «Η υπογραφή είναι άκυρη» θα είχαμε αντιληφθεί την τυχόν υπάρχουσα πλημμέλεια και θα την είχαμε διορθώσει.

Άλλωστε, επισημαίνεται ότι η μόνη ένδειξη που επικαλείται η Αναθέτουσα Αρχή ότι εμφανίζεται στο ΤΕΥΔ μας είναι ότι «Μια τουλάχιστον υπογραφή έχει πρόβλημα». Επομένως, ακόμα κι αν θεωρήσουμε ότι δεν εμφανίζεται η ένδειξη «Η υπογραφή είναι έγκυρη», όπως αποδεικνύει η εταιρία μας, πάντως σε καμία περίπτωση δεν εμφανίστηκε η ένδειξη «Η πιστοποίηση

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

του εγγράφου είναι άκυρη», ή ότι «Η υπογραφή είναι άκυρη», οπότε πράγματι δεν θα υπήρχε έγκυρη ψηφιακή υπογραφή στο ΤΕΥΔ μας, το οποίο θα ισοδυναμούσε με έλλειψη ψηφιακής υπογραφής και συνεπώς με μη νομότυπη υποβολή ΤΕΥΔ, που θα επέφερε νόμιμα τον αποκλεισμό της εταιρίας μας από τη διαγωνιστική διαδικασία (πρβλ ΑΕΠΠ 504/2018). Άλλωστε, στο άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 (L 257) ρητά προβλέπεται ότι δεν απορρίπτεται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι αυτή δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές.

Σε κάθε περίπτωση, από καμία διάταξη της διακήρυξης του διαγωνισμού δεν τάσσεται ως προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφοράς, με ρήτρα περί απαραδέκτου, η απουσία οποιουδήποτε ελαττώματος στην ψηφιακή υπογραφή που υποβάλλεται στα έγγραφα που αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Έτσι, οι διατάξεις της διακήρυξης και των νομοθετημάτων δεν φαίνεται να έχουν την έννοια ότι το ΤΕΥΔ που υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και κατ'αρχήν φέρει ηλεκτρονική υπογραφή, όπως το επίμαχο ΤΕΥΔ, είναι άνευ ετέρου απαράδεκτο εκ μόνου του λόγου ότι υπάρχει κάποια πλημμέλεια ως προς το εγκεκριμένο πιστοποιητικό που υποστηρίζει την εν λόγω υπογραφή(βλ. ΔΕφ Αθ 334/2019).

Συνεπώς, εσφαλμένως αποκλείστηκε η προσφορά μας λόγω της υποτιθέμενης πλημμέλειας της υπογραφής, διότι ουδέν πλεονέκτημα αποκόμισε η επιχείρησή εξ αυτού του λόγου, ούτε δημιουργείται κάποια αμφιβολία για την εγκυρότητα της υποβληθείσας προσφοράς μας ή για την ταυτότητα και τη σχετική εκπροσωπευτική εξουσία του προσώπου που υπέβαλε το ΤΕΥΔ (ΔΕφ Αθ 334/2019). Σκοπός, άλλωστε της ψηφιακής υπογραφής, είναι η διασφάλιση της τήρησης της αρχής της διαφάνειας επί τη βάσει υποβολής γνησίων δικαιολογητικών. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται η γνησιότητα του ΤΕΥΔ, η ακρίβεια των δηλούμενων στοιχείων και η υπογραφή του ΤΕΥΔ από την εταιρία μας ούτε τίθεται ζήτημα μεταγενέστερης αλλοίωσης του. Συνεπώς, συνιστά αφόρητη τυπολατρία η απόρριψη της προσφοράς της εταιρίας μας ως απαράδεκτης για μια

υποτιθέμενη πλημμέλεια της ψηφιακής υπογραφής, η οποία πάντως τίθεται στο έγγραφο του ΤΕΥΔ και δεν έχει επιφέρει καμία ουσιαστική συνέπεια στην προσφορά της εταιρία μας, τη στιγμή που στη διακήρυξη δεν προβλέπεται ποινή αποκλεισμού για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Εν όψει των ανωτέρω, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των όρων της διακήρυξης και του κείμενου νομοθετικού πλαισίου απορρίφθηκε η προσφορά της εταιρίας μας. » .

15. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της αναφέρει τα εξής «Σχετικά με την προδικαστική προσφυγή της εταιρείας «» που αφορά στην απόρριψη της προσφοράς της σχετικά με την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής η οποία τέθηκε στο ΤΕΥΔ, οι απόψεις της υπηρεσίας έχουν ως εξής:

Η Επιτροπή Διαγωνισμού κατά την εξέταση των δικαιολογητικών συμμετοχής διαπίστωσε πως η ψηφιακή υπογραφή στο κατατεθειμένο Τ.Ε.Υ.Δ. παρουσιάζει την ένδειξη «At least one signature has problems» καθώς και «Digitally Signed by Maria Evaggelidou» .

Η Επιτροπή, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής, απευθύνθηκε στην Δ/ση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της, η οποία συνέστησε ότι η εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής θα πρέπει να επιβεβαιωθεί από αρμόδιο Φορέα.

Το Τμήμα Προμηθειών στις 07-11-2019 απέστειλε συνημμένα το αρχείο του κατατεθειμένου Τ.Ε.Υ.Δ της εταιρείας "", με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στο «helpdesk» του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., προκειμένου να επιβεβαιώσει την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής. Το «helpdesk» του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. την ίδια μέρα απάντησε, δηλώνοντας αναρμόδιο και παρέπεμψε στην Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου ως αρμόδιο Φορέα.

Το Τμήμα Προμηθειών, κατόπιν της παραπάνω υπόδειξης, απέστειλε στην Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου το αρχείο του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ της εταιρείας "", η οποία διαπίστωσε, αφού εξέτασε το σχετικό αρχείο, ότι η ψηφιακή υπογραφή του κατατεθειμένου Τ.Ε.Υ.Δ της εταιρείας «» δεν ανήκει σε εγκεκριμένο πάροχο εμπιστοσύνης .

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς και το άρθρο 102 του 4412/2016, ζήτησε εγγράφως, διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών, από την

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

εταιρεία «» να γνωστοποιήσει τον πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης από τον οποίο προέρχεται η ψηφιακή της υπογραφή.

Η εταιρεία «» απάντησε στις 18-11-2019 και η υπηρεσία μας απέστειλε εκ νέου στην Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου την από 18-11-2019 απάντηση της, προκειμένου να βεβαιώσει την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής.

Η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου στις 20-11-2019 σε απάντηση της, αναλυτικά αναφέρει πως «ως εκδότης της ψηφιακής υπογραφής φαίνεται η «» που ανήκει στον οργανισμό «», είναι δηλαδή ένα αυτό - υπογραφόμενο πιστοποιητικό, που δεν έχει καμία απολύτως ισχύ, καθώς η «» δεν είναι Πάροχος Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης. Η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου επιπλέον αναφέρει για το αρχείο "print screen" πως «... Το αρχείο print screen δεν αποδεικνύει τίποτα, ο έλεγχος εγκυρότητας μιας υπογραφής γίνεται μόνο με βάση τα πιστοποιητικά από τα οποία προέρχεται». Ως εκ τούτου σύμφωνα με την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου η ψηφιακή υπογραφή του κατατεθειμένου ΤΕΥΔ της εταιρείας «» δεν είναι έγκυρη, καθώς δεν ανήκει σε πάροχο εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

Σημειώνεται ότι το ΤΕΥΔ συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία/2016 (ΑΔΑ:) και την Απόφαση 3/24-01-2018 της ΕΑΑΔΗΣΥ (Κατευθυντήρια Οδηγία/2018 (ΑΔΑ:)).» .

16. Επειδή η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι «Νομικό μέρος αυτής .

1. Από το ΠΔ 150/2001 και των παρακάτω Υπουργικών αποφάσεων που εξεδόθησαν σε εφαρμογή του άνω ΠΔ 150/2001 : Υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 116β/10.4.2012 Καθορισμός Οργανικών Μονάδων για την Παροχή Υπηρεσιών Πιστοποίησης της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου) και την Υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 401 Β/22.2.2013) Ρυθμίσεις δια τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης ασφαλούς χρονοσήμανσης κτλ σαφώς προβλέπεται ότι ο Μοναδικός τρόπος ελέγχου για την εγκυρότητα μιας ψηφιακής υπογραφής είναι ο εξής :

" Το ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο με πιστοποιητικό που έχει εκδώσει

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

από Εγκεκριμένη Αρχή Πιστοποίησης με το λογισμικό ADOBE READER ,
φέρει την σήμανση *Signed and all signatures are vallid*

Σύμφωνα δηλαδή με τον νόμο και τις άνω διατάξεις ο άνω τρόπος, είναι ο μοναδικός τρόπος ελέγχου που βεβαιώνει ότι η υπογραφή είναι έγκυρη και δεν έχει γίνει επεξεργασία του εγγράφου με την υπογραφή του και δεν υπάρχει κανένας άλλος .Είναι απολύτως βεβαιωμένο από την ίδια την Επιτροπή ότι η άνω βεβαίωση όχι μόνον δεν εμφανίσθηκε, ώστε κατά τον νόμο να θεωρείται ότι το συγκεκριμένο έγγραφο φέρει ηλεκτρονική υπογραφή, άλλα αντιθέτως, εμφανίστηκε η αντίθετος εγγραφή και έτσι βεβαιώθηκε ότι το συγκεκριμένο έγγραφο δεν φέρει ηλεκτρονική υπογραφή .

Προκειμένου δε να εξαιρεθεί και η παραμικρά αμφιβολία περί τούτου και η Επιτροπή καθ υπέρβαση των καθηκόντων της και να βοηθήσει ακόμη και την τελευταία στιγμή την προσφεύγουσα , προσπάθησε να ελέγξει την εγκυρότητα του συγκεκριμένου ελέγχου και το αποτέλεσμα ήταν, η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου η οποία βεβαίωσε ότι :

1) Και η εμφανισθείσα βεβαίωση ότι " *Signed and all signatures are vallid* " , ήταν ορθή,

2) Άλλα επί πλέον από την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου επιβεβαιώθηκε ότι η ψηφιακή υπογραφή που τέθηκε στο επίδικο έγγραφο της προσφοράς δεν ανήκει σε εγκεκριμένο πάροχο εμπιστοσύνης και επομένως δεν υπήρχε ψηφιακή υπογραφή .

3) Καίτοι η Επιτροπή υστέρα από την άνω διαβεβαίωση, δεν είχε καμία άλλη υποχρέωση περαιτέρω ελέγχου, εν τούτοις κατά δευτέρα υπέρβαση της εξουσίας της ζήτησε εκ νέου εξηγήσεις από την προσφεύγουσα η οποία προκλητικώς φερομένη και προς εξαπάτηση της Επιτροπής και αντίθετα με τα όσα αναφέρει στην αναληθή και αβάσιμο προσφυγή της [...] και χρησιμοποίησε προς τούτο μια πρόχειρο εκτύπωση και ουσιαστικά μια "εικόνα " *print screen* " η οποία δήθεν ενεφανιζε την ένδειξη ότι δήθεν *Signed and all signatures are vallid* , ενώ είναι απολύτως γνωστό ότι η ένδειξη αυτή στερείται πάσης σημασίας και αξίας .

4) Ως εκ τούτου η ίδια η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου , βεβαίωσε ρητώς και εκ νέου ότι :

a. Η φερομένη ψηφιακή υπογραφή δεν πληροί καμία απολύτως

προϋπόθεση των αξιωμένων εκ του νόμου προκειμένου να χαρακτηριστεί ως ψηφιακή υπογραφή

b. Αντιθέτως ότι πρόκειται περί αυτό-υπογραφόμενης βεβαίωσης (!)

c. Είναι αυταπόδεικτη η απόπειρα εξαπάτησης της Επιτροπής με το τέχνασμα του print Screen , που δεν σημαίνει απολύτως τίποτα .

Από τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά αποδεικνύεται το απολύτως βέβαιον ότι το άνω έγγραφο δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή και ως εκ τούτου είναι ανυπόγραφο και ορθώς απορρίφθηκε η σχετική προσφορά ως ουσιαστικά ανυπόστατος και ανυπόγραφος.

Η προσφεύγουσα στην προσφυγή της, αποφεύγει να αναφερθεί στην προσπάθεια εξαπάτησης της Επιτροπής την οποία επιχείρησε με την αποστολή του Print Screen και προσπάθησε να δικαιολογηθεί με ευτελείς και αβάσιμους ισχυρισμούς εν τέλει με την δήθεν καλοπιστία της δια βέβαιο λάθος που έχει δήθεν διαπραχθεί και έτσι ομολογεί πλήρως την παντελή έλλειψη της ψηφιακής υπογραφής στην προσφορά της και ομολογεί το ανυπόγραφο και όθεν το ανυπόστατο και απαράδεκτο αυτής .

2. Η επίκληση του άρθρου 25 του Κανονισμού 910/2014 , γίνεται αλυσιτελώς και μη νομίμως και ως εκ τούτου δεν έχει ενταύθα καμία εφαρμογή, δια τους εξής λόγους :

1) Ο άνω Κανονισμός, αφορά αποκλειστικώς και μόνον την Εσωτερική Αγορά της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, δηλαδή τις σχέσεις των Κρατών μελών μεταξύ τους και όχι της Εθνικές Νομοθεσίες, όπου αυτή δεν εφαρμόζεται , όπως αυτό ρητώς προβλέπεται από τις παραγράφους 2, 12 και 13 του Προοιμίου του Κανονισμού , και το άρθρο 1 του Κανονισμού .

2) Ως εκ τούτου το άρθρο 25 δεν έχει εφαρμογή στην Ελληνική Έννομο Τάξη.

3) Σύμφωνα με την παράγραφο 24 του προοιμίου του Κανονισμού αυτού, τα Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως μπορούν να διατηρούν και να θεσπίζουν Εθνικές διατάξεις, εάν οι διατάξεις αυτές δεν εναρμονίζονται πλήρως με τον παρόντα κανονισμό .

4) Καμία διάταξη Εθνικού Δικαίου, όμοια του άρθρου 25 του άνω Κανονισμού δεν ισχύει εν προκειμένω και καμία τέτοια διάταξη δεν έχει ψηφισθεί .

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

5) Κυριότατα δε το άρθρο 25 του Κανονισμού, δεν αναφέρεται στην περίπτωση του ανυπάρκτου ή του ανυπόστατου της ψηφιακής υπογραφής, άλλα στην υπογραφή με ελαττώματα, περίπτωση όμως που δεν συντρέχει ενταύθα, αφού το συγκεκριμένο έγγραφο της προσφοράς είναι ανυπόγραφο.

6) Κακώς και παρά τον νόμο επικαλείται η προσφεύγουσα το άρθρο 25 του άνω Κανονισμού, αφού σε κάθε περίπτωση αυτό δεν αναφέρεται στο εσωτερικό ελληνικό δίκαιο, ούτε στην παντελή έλλειψη της υπογραφής, άλλα σε ελαττώματα υφισταμένης υπογραφής και μόνον.

Έτσι η ασκηθείσα προσφυγή της εταιρείας αυτής πρέπει να απορριφθεί. »

17. Επειδή, το άρθρο 36 του Ν. 4412/2016 με τίτλο « Υποχρέωση χρήσης - Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ» προβλέπει τα εξής : « 1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α` και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α` 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β` 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α` 44).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής

σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής.[..]

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν: α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων,

δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.[...].»

18. Επειδή το άρθρο 37 του Ν. 4412/2016 με τίτλο « Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ» προβλέπει τα κάτωθι : «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.

2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014.

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/EK της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/EE της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.

ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/EE. Επίσης,

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β` 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού.[.].».

19. Επειδή η ισχύουσα ΥΑ 56902/215/2-6-2017 με θέμα «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» ορίζει στα άρθρα 15 με τίτλο Υποβολή Προσφορών –Αιτήσεις συμμετοχής και δη στην παρ. 1.2.1. «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπό) φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν (εννοεί τον χρήστη –οικονομικό φορέα) σε μορφή αρχείου PortableDocumentFormat(PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί / παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής». Αντιστοίχως, στο άρθρο 8 με τίτλο «Επικοινωνία και εκκίνηση εγγράφων» παρ. 3 προβλέπονται τα κάτωθι «Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί / παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/EK (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας»

20. Επειδή, στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/EK (ΕΕ L 257 της 28.8.2014) ορίζεται στο άρθρο 25 ότι: «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ)

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι: «1. ... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

21. Επειδή με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παροχών τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγηση της εγγυώνται για τα στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή.

22. Επειδή κατά το άρθρο 2 του ΠΔ 150/2001 (ΦΕΚ Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), "νοούνται ως: 1. "ηλεκτρονική υπογραφή": δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. "προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή": ή "ψηφιακή υπογραφή": ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να

διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. "υπογράφων": φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. "δεδομένα δημιουργίας υπογραφής": μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. "διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 6. "ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 7 "δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής": δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8 "διάταξη επαλήθευσης υπογραφής" ... 9. "πιστοποιητικό": ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. "αναγνωρισμένο πιστοποιητικό": πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος I και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11. "πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης": φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. "προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής" ... 13. "εθελοντική διαπίστευση" ... Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: "1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

23. Επειδή από τα ανωτέρω συνάγεται ότι: α) ως «ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται ένα σύνολο δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας, ενώ ως «ψηφιακή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται εκείνη που συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του, έχει δημιουργηθεί με μέσα που ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται, με τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί επακόλουθη αλλοίωση των δεδομένων, β) για τη δημιουργία ψηφιακής υπογραφής απαιτείται ο υπογράφων να κατέχει διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των «δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής», για την επαλήθευση των οποίων απαιτείται η χρήση των «δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής» (κώδικες ή δημόσια κρυπτογραφικά κλειδιά) και η έκδοση ηλεκτρονικής Βεβαίωσης, ήτοι ψηφιακού πιστοποιητικού που συνδέει μονοσήμαντα τα «δεδομένα επαλήθευσης μιας υπογραφής» (ή δημόσιο κλειδί) με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο και επιβεβαιώνει την ταυτότητα του, εξασφαλίζει τη γνησιότητα του υπογραφόμενου κατ' αυτόν τον τρόπο εγγράφου, την ακεραιότητά του, την εμπιστευτικότητα και τη μη αποποίηση της ευθύνης του υπογράφοντος, γ) η ψηφιακή υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ήτοι ηλεκτρονική βεβαίωση που εκδίδεται από «πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης» και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, ήτοι από διάταξη που διασφαλίζει, αφενός ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατ' ουσίαν μοναδικά και απόρρητα και δεν μπορούν με εύλογη βεβαιότητα να αντληθούν από αλλού, ενώ προστατεύονται αποτελεσματικά από το νομίμως υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησής τους από τρίτους και αφετέρου ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, τόσο κατά το ουσιαστικό όσο και κατά το δικονομικό δίκαιο, ενώ συνιστά μέθοδο απόδειξης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου. Επομένως, τα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν ασφαλή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εξομοιώνονται, από πλευράς έννομων συνεπειών, πλήρως, με τα ιδιοχέρως υπογεγραμμένα έγγραφα και αναπτύσσουν αυξημένη αποδεικτική δύναμη (άρθρο 445 ΚΠολΔ) και, εφόσον η γνησιότητα του περιεχομένου τους δεν αμφισβητείται, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον ψηφιακώς υπογράφοντα δ) τα πιστοποιητικά δημιουργίας ψηφιακής υπογραφής που έχουν εκδοθεί από φορέα παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους καλυπτόμενους από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική υπογραφή τομείς,

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες πιστοποίησης, που παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, τα δε προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία συνάδουν με την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τα αντίστοιχα προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα. ε) ηλεκτρονικό έγγραφο είναι το σύνολο των δεδομένων, τα οποία, αφού εγγραφούν στο μαγνητικό δίσκο ενός Η/γ, αποτυπώνονται στη συνέχεια, κατά τρόπο αναγνώσιμο από τον άνθρωπο, στην οθόνη του Η/Υ ή εκτυπώνονται στον προσαρτημένο εκτυπωτή (print - out) και αποτελούν απεικόνιση της εγγραφής που έχει καταχωρηθεί στη μαγνητική επιφάνεια του σκληρού δίσκου του Η/Υ. Ως εκ τούτου, το εκτύπωμα (print - out) ενός ηλεκτρονικού εγγράφου αποτελεί το πρωτογενές ηλεκτρονικό έγγραφο (ΑΠ 35/2011, 570/2010, 441 /2007, 1094/2006, 902/2006, 578/2005). Συνεπώς, έγγραφα που εκδίδονται ηλεκτρονικά, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, έχουν δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους (βλ. ΔεφΘεσ26/2020, Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύμβαση).

24. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P,

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C 243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

25. Επειδή η αρχή της ισότητας (βλ. ΣτΕ 935/2017) που συνιστά συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή (άρθρο 4 και 20 Συντ. και 6 ΕΣΔΑ) και της αρχής της αμεροληψίας, που δέον είναι να διέπει την κρίση των διοικητικών οργάνων, επιβάλλει την ομοιόμορφη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας σε όλους τους διοικούμενους.

26. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση PippoPizzo, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρησης από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας).

27. Επειδή, η διακήρυξη προβλέπει σχετικώς τα εξής : «2.4.2 Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών

2.4.2. 1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα διακήρυξη, στην Ελληνική Γλώσσα, σε ηλεκτρονικό φάκελο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ν.4412/2016, ιδίως άρθρα 36 και 37 και την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 56902/215 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)».

Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της Υ.Α. 56902/215 "Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.)» (ΦΕΚ Β 1924/02.06.2017) και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 της ίδιας Υ.Α. Επισημαίνεται ότι, οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς δεν έχουν την υποχρέωση να υπογράψουν τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν με την προσφορά τους, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αλλά μπορεί να τα αυθεντικοποιούν με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Στις περιπτώσεις αυτές η αίτηση συμμετοχής συνοδεύεται με υπεύθυνη δήλωση στην οποία δηλώνεται ότι στην χώρα προέλευσης δεν προβλέπεται η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής ή ότι στην χώρα προέλευσης δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής για την συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Η υπεύθυνη δήλωση του προηγούμενου εδαφίου

φέρει υπογραφή έως και δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών.

2.4.2.2. Ο χρόνος υποβολής της προσφοράς και οποιαδήποτε ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του συστήματος βεβαιώνεται αυτόματα από το σύστημα με υπηρεσίες χρονοσήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 9 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης.

Μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας και ώρας, δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής προσφοράς στο Σύστημα. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η αναθέτουσα αρχή θα ρυθμίσει τα της συνέχειας του διαγωνισμού με σχετική ανακοίνωσή της.

2.4.2.3. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα:

(α) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

(β) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Από τον προσφέροντα σημαίνονται με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/16 . Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας.

Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της.

2.4.2.4. Οι οικονομικοί φορείς συντάσσουν την τεχνική και οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας τις αντίστοιχες ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος. Στην συνέχεια το σύστημα παράγει τα

σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία τα οποία υπογράφονται ηλεκτρονικά και υποβάλλονται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ηλεκτρονικού αρχείου pdf (το οποίο θα υπογραφεί ηλεκτρονικά) πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο pdf]

Στην περίπτωση που οι τεχνικές προδιαγραφές και οι οικονομικοί όροι δεν αποτυπώνονται στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να υποβάλουν συμπληρωμένα κατάλληλα και ψηφιακά υπογεγραμμένα και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, τα οποία έχουν αναρτηθεί από την αναθέτουσα αρχή στο περιβάλλον του συστημικού διαγωνισμού.

2.4.2.5. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείων τύπου .pdf και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής, με την επιφύλαξη των αναφερθέντων στην τελευταία υποπαράγραφο της παραγράφου 2.4.2.1 του παρόντος για τους αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς.

Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στις περιπτώσεις που με την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του Ν. 4250/2014 (Α' 94), είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της παρούσας σύμβασης

Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας", όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι, ενδεικτικά, η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται σε αντίγραφα των πρωτοτύπων.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά»

2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

α) Το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016 Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) (B/3698/16-11-2016), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 και ,

β) εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και τις παραγράφους 2.1.5 και 2.2.2 της παρούσας διακήρυξης.

Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν το ΤΕΥΔ για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση.

Αναλυτικότερα:

α) Το ΤΕΥΔ καταρτίζεται από τις αναθέτουσες αρχές βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Α της Απόφασης 158/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία/2016 (ΑΔΑ:) και την Απόφαση 3/24-01-2018 της ΕΑΑΔΗΣΥ (Κατευθυντήρια Οδηγία/2018 (ΑΔΑ:)).

Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το ΤΕΥΔ, το οποίο συντάσσουν οι αναθέτουσες αρχές με τη χρήση της υπηρεσίας Promitheus ESPDint, που βρίσκεται στον σύνδεσμο <https://espdint.eprocurement.gov.gr/>

[...]».

28. Επειδή η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου στον επίσημο διαδικτυακό της τόπο (http://www.aped.gov.gr/texnika-themata/51-validity_check.html) παρέχει οδηγίες για τον έλεγχο εγκυρότητας εγκεκριμένης ψηφιακής υπογραφής επισημαίνοντας ότι πρόκειται για μια ηλεκτρονική υπογραφή η οποία: Συνδέει με μοναδικό τρόπο την υπογραφή με τον υπογράφοντα, Δημιουργείται με τρόπο που το πρόσωπο που υπογράφει, ελέγχει το μηχανισμό υπογραφής (γνωρίζει πότε υπογράφει), συνδέεται με το ηλεκτρονικό έγγραφο με τρόπο που οποιαδήποτε αλλαγή στα δεδομένα είναι ανιχνεύσιμη (διασφάλιση ακεραιότητας), δημιουργείται μόνο μέσω “Εγκεκριμένης” Διάταξης Δημιουργίας Υπογραφής (ΕΔΔΥ), Βασίζεται σε “Εγκεκριμένο” Ψηφιακό Πιστοποιητικό για ηλεκτρονική υπογραφή. Στον, δε, Οδηγό χρήσης της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) για τον έλεγχο των ψηφιακών υπογραφών αναφέρεται μεταξύ άλλων «Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή (ψηφιακή υπογραφή) βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται με τη χρήση Ασφαλούς Διάταξης Δημιουργίας Υπογραφής (ΑΔΔΥ). Ως ΑΔΔΥ ορίζεται η μικροσυσκευή (UsbToken / Smart Card + CardReader) που πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές και στην οποία εισάγονται τα ψηφιακά πιστοποιητικά σκληρής αποθήκευσης με ασφαλή τρόπο» ενώ παρουσιάζεται λεπτομερώς και εναργώς η διαδικασία ελέγχου ενώ, επίσης, παρουσιάζεται λεπτομερώς και εναργώς η διαδικασία εντοπισμού κι ελέγχου της ψηφιακής υπογραφής.

29. Επειδή, ειδικότερα, εφαρμόζοντας τις οδηγίες της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου, όταν κανείς ανοίξει το επίμαχο ΤΕΥΔ του οικονομικού φορέα εμφανώς αναγράφεται το – προφανώς τυποποιημένο - μήνυμα «At least one signature has problems» δηλαδή «Τουλάχιστον μία υπογραφή έχει πρόβλημα» και κάνει «κλικ» πάνω στην ορατή υπογραφή του υπογεγραμμένου εγγράφου pdf, βλέπει το παράθυρο «Signature Validation Status», δηλαδή, «Κατάσταση Επικύρωσης Υπογραφής». Στο σχετικό εικονίδιο αναγράφεται ρητώς «Signature Validity Unknown», δηλαδή, σε μετάφραση «η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη», το οποίο αποτυπώνεται τόσο σχηματικά, με ένα θαυμαστικό και, περαιτέρω, αναγράφεται «the signers identity is unknown because it has not been included in your list of trusted certificates and none of its parent certificates are trusted certificates, δηλαδή, σε μετάφραση «η ταυτότητα του υπογράφοντος είναι άγνωστη επειδή δεν έχει συμπεριληφθεί στη λίστα αξιόπιστων πιστοποιητικών και κανένα από τα μητρικά πιστοποιητικά δεν είναι αξιόπιστο πιστοποιητικό». Στη συνέχεια, εφόσον επιλεγεί η δυνατότητα «Signature Properties», δηλαδή, σε μετάφραση «ιδιότητες υπογραφής», ανοίγει ένα νέο εικονίδιο, όπου, ελέγχοντας στο περιβάλλον «Validity Summary», δηλαδή, σε μετάφραση «περίληψη επαλήθευσης», εάν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο ασφαλούς χρονοσήμανσης, αναφέρεται ρητά «Signing time is from the clock of the signers computer», ήτοι, σε μετάφραση «ο χρόνος υπογραφής προέρχεται από το ρολόι του υπολογιστή του υπογράφοντος». Ο χρήστης στη συνέχεια επιλέγει «Show signers certificates, δηλαδή, «εμφάνιση πιστοποιητικού υπογράφοντος» και βρίσκεται στο περιβάλλον αναζήτησης «Certificate Viewer», δηλαδή, «πρόγραμμα αναζήτησης πιστοποιητικού». Όπως προκύπτει το πιστοποιητικό έχει εκδοθεί («Issued by») από «... ..», δηλαδή έχει εκδοθεί από τον ίδιο τον υπογράφο και όχι από πιστοποιημένο πάροχο που να περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής. Συνεπώς, η ψηφιακή υπογραφή δεν στηρίζεται σε έγκυρο πιστοποιητικό, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 1 του ΠΔ 150/2001. Στη συνέχεια του ελέγχου ο χρήστης επιλέγει «Details», «λεπτομέρειες», οπότε ανοίγει ένας κατάλογος με πληροφορίες και θα πρέπει να αναζητήσει τις

«Certificate Policies», δηλαδή, σε μετάφραση «πολιτικές πιστοποιητικών», όπου διαπιστώνεται ότι «δεν υπάρχει η ζητούμενη κατηγορία πληροφοριών του πιστοποιητικού». Αυτό σημαίνει ότι ο χρήστης δεν μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο βήμα ελέγχου για το εάν, δηλαδή, η ψηφιακή υπογραφή είναι σκληρής ή χαλαρής αποθήκευσης. Συνεπώς, η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής κατά παράβαση του Νόμου και της διακήρυξης του διαγωνισμού (βλ. ΑΕΠΠ 683/2019).

30. Επειδή, επιπροσθέτως, στον ως άνω αναφερθέντα διαδικτυακό τόπο της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου (http://www.aped.gov.gr/tehnika-themata/51-validity_check.html) υπάρχει υπερσύνδεση (link) που οδηγεί στην λίστα με τις εγκεκριμένες αρχές πιστοποίησης στην Ε.Ε. Ειδικότερα, ο έλεγχος της εγκυρότητας της υπό εξέταση ψηφιακής υπογραφής του προσκομισθέντος ΤΕΥΔ, που κατά τα ειδικώς ορισθέντα στον ως άνω διαδικτυακό τόπο γίνεται με ανάρτηση του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/#/search/file/1>, κατέδειξε ότι δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή υποστηριζόμενη από πιστοποιητικό διαπιστευμένου φορέα καθώς αναφέρεται ως αποτέλεσμα της έρευνας «There is no result corresponding to the search», ήτοι σε ελεύθερη μετάφραση «Δεν υπάρχει αποτέλεσμα ανταποκρινόμενο στην έρευνα».

31. Επειδή, τόσο η θεωρία όσο και η νομολογία δέχονται την εφαρμογή στην διοικητική δίκη του βάρους απόδειξης από αντικειμενική άποψη (βάρος απόδειξης «υπό αντικειμενική έννοια»), δοθέντος ότι η εφαρμογή του έχει πάντοτε ως αφετηρία τη λειτουργία του κανόνα δικαίου. Το αντικειμενικό βάρος αποδείξεως δίνει διέξοδο όταν, παρά τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, παραμένουν αμφιβολίες ως προς την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών, και συνεπώς κάποιος από τους διαδίκους πρέπει να φέρει τον κίνδυνο του non liquet, δηλαδή του γνωστικού αδιεξόδου του δικαστή. Δεδομένου, δε, ότι δικαστής (ο εφαρμοστής του δικαίου) δεν επιτρέπεται να αρνηθεί την έκδοση απόφασης, η δικαστική του διάγνωση στηρίζεται τότε στους κανόνες του αντικειμενικού βάρους αποδείξεως, εκδίδει δηλ. μια απόφαση σύμφωνα με το βάρος αποδείξεως (Beweislastentcheidung). Οπότε η περίπτωση του non liquet εξομοιώνεται κατά πλάσμα δικαίου με την

περίπτωση της μη αποδείξεως του ισχυρισμού (Δημήτριος Γ. Ράικος, «Τα γνωσιολογικά θεμέλια της απόφασης του διοικητικού δικαστή», Ανάπτυπο από το περιοδικό «Διοικητική Δίκη», τόμος ΙΖ', τεύχος 3ο,2015, Εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 583 επ.).

32. Επειδή, επομένως, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας που επικαλούνται προσκομιζόμενο "screen shot" καθώς και την καλοπιστία της ως προς την εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής προβάλλονται σε κάθε περίπτωση αλυσιτελώς κι επομένως απαραδέκτως. Εξάλλου, η ΑΠΕΔ σε σχετικό ερώτημα της αναθέτουσας αρχής ως προς το επίμαχο ΤΕΥΔ απάντησε «Σας ενημερώνουμε ότι το συγκεκριμένο pdf που επισυνάπτετε δεν φέρει έγκυρη ψηφιακή υπογραφή, καθώς δεν προέρχεται από ψηφιακά πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από έναν από τους Εγκεκριμένους Παρόχους Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση» παρουσιάζοντας με γράφημα τα αποτελέσματα ελέγχου της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής του εγγράφου.

33. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια «του ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «Στη σκέψη 42 της αποφάσεως SIAC Construction (C-19/00, EU:C:2001:553), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια» (βλ. Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια υπεισέρχεται όταν το Δικαστήριο

υπολαμβάνει συγκεκριμένη συμπεριφορά επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνειακής οφειλής το ΔΕΕ έκρινε ότι «Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, αναφέρεται στη συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία» [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΡΙ) σκ. 71]. Προκύπτει, επομένως, η υποχρέωση δέουσας προσοχής στα ζητήματα παραδεκτού της προσφοράς, δεδομένης της ηλεκτρονικής φύσης της ακολουθούμενης διαδικασίας.

34. Επειδή, από την επισκόπηση του οικείου φακέλου προκύπτει ότι το επίμαχο ΤΕΥΔ δεν έφερε έγκυρη ψηφιακή υπογραφή, καθώς από την αναζήτηση του πιστοποιητικού αρμόδιας αρχής προκύπτει ότι η απαίτηση αυτή ελλείπει, καθιστώντας την εν λόγω υπογραφή καθόλα άκυρη, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από την αναθέτουσα αρχή.

35. Επειδή, αλυσιτελώς επικαλείται η προσφεύγουσα την με αρ. 334/2019 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, καθώς δεν υφίστατο η αυτή πλημμέλεια και σε κάθε περίπτωση η προσφυγή που αποτέλεσε αντικείμενο κρίσης της εν θέματι απόφασης έφερε ιδιόχειρη υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου και εταιρική σφραγίδα.

36. Επειδή, η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της παρεμβαίνουσας επικαλούμενη πλημμέλειες της οικονομικής της προσφοράς. Δεδομένου, ωστόσο, ότι δεν έχει εφαρμογή η αρχή του ίσου μέτρου κρίσης, ως επίσης, και η δυνητική επιδίωξη ματαίωσης του διαγωνισμού με σκοπό την επαναπροκήρυξη καθόσον δεν προβάλλεται και σε κάθε περίπτωση στον διαγωνισμό συμμετέχουν και έτεροι υποψήφιοι (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 180, 235/2019), οι συγκεκριμένοι ισχυρισμοί προβάλλονται άνευ εννόμου συμφέροντος κι επομένως απαραδέκτως. Σε κάθε περίπτωση, η προσφορά της προσφεύγουσας απορρίφθηκε ως προς τον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν έχει κριθεί από την αναθέτουσα αρχή ούτε η τεχνική της προσφορά, πολλώ, δε, μάλλον η οικονομική της προσφορά.

Αριθμός απόφασης: 369 /2020

37. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω αναφερθέντα η κρινόμενη παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή.

38. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

39. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

40. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (άρθρο 363 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου με κωδικό
ύψους 1.210 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 12^η Μαρτίου 2020 και εκδόθηκε την 1 Απριλίου 2020 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Μιχολίτση

Φωτεινή Μαραντίδου